

ЧЕРВОНА СЕРІЯ

ГАЛИНА ГОРИЦЬКА

АЛІНА І РУДИК

ХАРКІВ
«ФОЛІО»

Якщо ти не створюєш, то мусиш палити.
Це старе, як історія і малолітні правопорушники.
Рей Бредбері «451° за Фаренгейтом»

Хоч я йду долиною тіней смерті, не злякаюсь я зла.
Псалом 23

[Завіса]
«Аліна і Рудик»

Аля

Коли вона була юною, то неодмінно хотіла рудого кота. Під свою масть. Бо від мами їй дісталось ластовиння на кирпатому носі. Це здавалось їй таким вишуканим — мати все відповідне, щоб підходило під колір, розмір, стать. Вона захоплювалася дорамами. І тому жінка мала неодмінно бути лагідною, принагідною, з білосніжною шкірою і сором'язливою усмішкою. Жінка мала бути такою, відповідати вимогам. Чоловік же не мав нічому відповідати. Погодьтеся, дуже дивні внутрішні настанови як для п'ятнадцятирічної дівчинки з Краматорська у 2018-му. Бо ані сакури за вікном, ані, хоча б, швидкісного метро. Хіба що вокзал біля центральної площі. З ознак цивілізації це все. Всі заможні мешканці міста, які ще не виїхали до Донецька й цьому дуже тепер раділи, наразі думали про

переїзд в Дніпро або Харків. Ось там була справжня цивілізація і можна було вийти в люди. Втім, Аліні це аж ніяк не світило. Принаймні поки що. А помріяти, звісна річ, можна було.

Ось вона іде, вся така красива й охайна, по Дніпру. На ній рожевий костюмчик з твіду. Із сусіднього ринку. А-ля Шанель. Бо Аліна, коли не захоплювалася корейськими муві, дивилася всілякі мамині журнали і вже розбиралася, чим базарний Діор відрізняється від Шанель. У мами — лікарки з місцевого шпиталю — якраз був такий костюмчик. Та ще й з перламутровими гудзиками — всім сусідкам на заздрість. Мама взагалі красуня. Довгонога струнка молода білявка. Аліну народила у вісімнадцять. Батька дівчина не знала, але з кольору своєї шкіри припускала, що він не місцевий. Який-небудь заїжджий студент-медик. Втім, тридцятиррічна красуня-мама навідріз відмовлялася про нього не те що говорити, а й навіть згадувати. Видавалося, ніби Аліну приніс лелека зі самого серця сонячної Африки. Тому від мами Аліні нічого й не дісталось, і вона була пухким підлітком з шоколадною шкірою і темним непокірним волоссям-дротиками.

Життя навколо було буремним. Поки по центральних новинах дикторка буденно віщала: «Краматорськ знову обстріляли “градами”. А тепер перейдемо до інших новин. В Одесі з дерева пожежники героїчно врятували котенятко, яке залізло на самий верх. Операція тривала дві години...», Аліна не з телевізора знала, що таке потрапити під «гради» і «смерчі». Коли їй тільки-но виповнилося одинадцять і Крам «розбирали», дай Боже як, «гради» — то була не рідкість. Особливо їй запам'яталася середина лютого 2015 року. 10 числа загинула її найкраща подруга Маша. З нею Аліна товаришувала ще з дитячого садка. Таких в дорамах називали половинками, подружками до кінця життя і сіблінгами. Аліна досі запалювала свічку на роковини її загибелі в маленькій церкві, де ту

відспівували, і запитувала себе: «Чому не я?». Маша ж бо була такою красивою білявою дівчинкою... З білосніжною шкірою — справжня головна героїня якоїсь дорами, не те що вона... Аліна захоплювалася її зовнішністю. Коли та приходила до них з мамою в гості, то її красуня-мама завжди обіймала Машу й дуже раділа, що подруга її «гадкого каченяти» прийшла до неї в гості. Вони були схожі як дві краплі води: обидві біляві, з гладкою білосніжною шкірою і милим ластовинням на виточнених носиках-гудзиках, яке з'являлося виключно навесні. У Аліни ж ніс був як «та картоплинка», казала її бабуся. Звісно, по маминій лінії.

Аліна не встигала помилуватися білявими, такими дорогими їй німфами, як ті вже із захопленням фарбувалися біля маминого трюмо. Олександра Іванівна того січневого дня, коли востаннє бачила в себе вдома Машу, дістала всю косметику з косметички і з захопленням розповідала, як наносити тіні на обидві повіки і як правильно фарбувати верхні вії з обох сторін, а нижні — за бажанням. Аліну жіночим премудростям вона ніколи не вчила. Мабуть, вважала, що їй це не потрібно, бо хто ж одружиться з її «гідким каченям»? І ось, поки лебеді фарбувалися біля трюмо і з захопленням гомоніли про жіночі секрети, Аліні було доручено приготувати вечерю. «Щось просте», — хмикнула через плече Олександра Іванівна, навіть не поглянувши на дочку. Проте Аліна на маму і свою половинку Машу жодним чином не ображалася. Навпаки, вона раділа, що обидві найрідніші її жінки файно й весело проводять дозвілля.

І того різдвяного вечора були в них курячі стегенця на столі, а ще буряковий салат зі сметаною, волоськими горіхами та чорносливом. А ще — справжня кутя. Аліна рецепт з якогось галичанського сайту взяла, і та була найлегшим з усього того, що вона приготувала нашвидкуруч. Остання вечеря разом...

* * *

У вівторок 10 лютого 2015 року місто було обстріляне з реактивної системи БМ-30 «Смерч» з боку Горлівки. Аліна ще не знала. Ще нічого не знала про Машу... У неї була гостра ангіна із запаленням, і мама забрала її до себе в лікарню, аби перебувала під наглядом. Мала можливість зробити таку преференцію. Аліна в напівмареві від високої температури лежала в окремій палаті, коли в лікарню почали надходити поранені. Мама здавалася спантеличеною, коли зайшла до її палати:

— Аліночко, сонечко, бабуся вже їде по тебе. Палату треба звільнити. Трохи багато хворих. Грип лютує... Бабуся тебе додому відвезе, гаразд? І посидить з тобою. Я сьогодні працюватиму у дві зміни.

— Мамо... — прохрипіла Аліна, чиє горло так набрякло, що заледве могла шепотіти щось нерозбірливо. — Я чула вибухи. Все гаразд?

— Так, все гаразд, — підтвердила мама. — Не переймайся. Війна... Ти ж знаєш, що таке трапляється, еге ж, дитинко? Мовчи. Нічого не говори. Не навантажуй хворе горло.

Тим часом до палати якраз увійшла знервована бабуся Аліни — Оксана Митрофанівна. Корінна козачка, ще з тих козаків Слобідського війська, які у другій половині XVIII сторіччя масово заселяли територію, яку нині посідає місто; вона розмовляла тільки українською. Садба її прадіда — козацького хорунжого Охтирського полку — досі збереглася в прекрасному стані, бабуся усім тим заправляла на околиці Краматорська. Були кури, свині, кролики і навіть кілька телят... Та ще й городина і вишневий садок. Величезне обійстя.

— Сашо, може, Аліну до мене..?

— Ні, — несхвально похитала головою лікарка. — Я хочу, щоб вона була неподалік. Раптом що....

Баба з мамою обмінялися багатозначними поглядами. Обидві жінки зрозуміли одна одну без слів. «Раптом

почнеться наступ і доведеться терміново виїжджати? Ти ж знаєш — нам ніхто нічого не повідомляє і все може змінитися карколомно за кілька годин», — прочитала баба в очах дочки. «Гаразд, — кивнула Оксана Митрофанівна одними повіками, безмовно. — Я взяла документи і гроші з собою. Про Аліну потурбуюся. Не переживай». Владна дебела Оксана Митрофанівна зняла своє розкішне кашемірове пальто і закутала в нього Аліну, яка заледве стояла на ногах. Повернулася до дочки. Її очі блищали від хвилювання й адреналіну:

— Ну, ми поїхали?

— Так-так... — поспішно і якимось розгублено проказала Саша. — Не зволікайте. І пийте більше гарячого!

І коли дочка в міцних обіймах Оксани Митрофанівни попрямувала до дверей палати, Олександра Іванівна ніби щось згадала:

— І телевізор-радіо не вмикайте! Аліночці зараз не треба перенапружувати зір і слух... Можуть бути ускладнення.

— Ага. Зрозуміла, — відповіла баба й міцніше притисла до себе Аліну, немов якийсь пташеня вместила під крило мама-квочка.

У двері палати постукали, і медбрат щось гарячково почав говорити лікарці. Вона з Саші, дочки й розгубленої матері знову перетворилася на Олександру Іванівну — молодого хірурга Краматорської міської лікарні № 3. Олександра Іванівна закінчила інтернатуру з хірургії у 2011-му і їй ще залишалося пів року набиратися досвіду і проходити усілякі курси підвищення кваліфікації, аби отримати кваліфікацію хірурга II категорії. І, судячи з її наполегливої завзятості, перша категорія також була не за горами.

Про що мама нервово говорила з медбратом, Аліна вже не чула. Баба повністю її закутала собою, закрила від усіх життєвих негараздів. Намагалася вберегти скалічені залишки її дитинства як могла. Аліна задихалася від

рідного, але спертого запаху бабиних парфумів і бабиного тіла, котрими пахтіло пальто. Але баба не зменшила обіймів, і наосліп, під бабиним керуванням, Аліна вийшла з лікарні й сіла в таксі.

Та й в машині баба не зменшила своєї опіки. Владно повернула палаюче обличчя онучки до себе і притисла до своїх великих грудей, ніби шори на коня вдягнула, щоб Аліна нічого, не дай Боже, не побачила з вікна машини. Так і доїхали до помешкання.

* * *

«Починаючи з 11:51 у місті сталося дві серії вибухів з інтервалом у 30 хвилин. Причиною вибухів був ракетний обстріл з великокаліберних систем залпового вогню, ракети були оснащені касетними боєприпасами. Перші повідомлення штабу АТО зазначали, що обстріл вівся з ракетних систем “Торнадо”. Генштаб уточнив, що обстріли велися із систем БМ-30 “Смерч”, а не “Торнадо”».

«Обстрілів зазнав Краматорський аеродром та житлові квартали міста. Загинуло 17 осіб, поранено 64 особи, серед них 5 дітей».

«Сьогодні вночі Президент України Петро Порошенко відвідав обстріляний Краматорськ».

Баба рано-вранці наступного дня читала місцеві новини і нервово курила в прочинене вікно доччиної квартири. «Нелюди.... От нелюди... По житлових кварталах...» — з люттю думала баба. Аліна спала після бульйону з кістковим мозком з бабиного теляти і хрипіла на ліжку за стіною. «І що тепер? Ймовірно це ж тільки початок... Що робити? Ну гаразд. Гроші є. Якись... Треба буде виїжджати. Врятувати Аліночку. Така файна дівчинка. Кровиночка моя... Дарма що трохи чорна. Але то може і на краще. Я десь читала, що міжрасові діти більш витривалі до вірусів і навіть їхня психіка більш пристосована до викликів сьогодення. Але ж хіба можна бути готовим до війни..? До «смерчів»

сраних? До всього цього безумства? Не зважати. Не аналізувати. У концтаборі виживає той, хто ні на що не сподівається, а просто зайнятий побутовими справами. Не думати, коли закінчиться це все... Не мріяти, — жити».

Оксана Митрофанівна

Коли сімнадцятирічна Олександра повідомила матері, що вагітна, батька вже не було. Помер від серцевого нападу. Велика трагедія. Оксана Митрофанівна зі своїм чоловіком душа в душу жили. І після цієї трагедії треба було якось жити далі та виховувати двох дітей — Сашу і Сашу. Вони народилися близнюками. Пізні діти. Донька і син. Здорові. І то було таке щастя... Оксана Митрофанівна дуже шкодувала, що в них з чоловіком так пізно народилися діти, і саме тому, коли Олександра повідомила про свою ранню вагітність, не дуже печалилася. Першою думкою було одружити її з тим юнаком, який зробив її вагітною. Пані Оксана була вкрай владною, заможною. Мала вплив у суспільстві й навіть думки в неї не було, що той відмовиться. Цього просто бути не могло.

«Зрештою... — розмірковувала вона, так само курячи в прочинене вікно у себе вдома, тільки шістнадцять років тому. — Якщо відмовиться — є хороші знайомі. Військкомом налякаю. Та й придане в Олександрі хороше... І дівчинка славна...». Хто ж знав, що це якийсь заїжджий «турист» — студент-медик з Київського Богомольця, який проходив тут практику? І що він чорний, і що ніякі бабині погрози про «рекрутство» на нього не подіють, бо він взагалі не військовозобов'язаний цієї країни. Та й до нього навіть погрози не дійшли. Окрім того, що він іноземець, Саша тоді не повідомила нічого, як мама на неї не тиснула. Вона ще тоді навчалася в середній школі. Благо впливу

Оксани Митрофанівни вистачило на те, аби Сашу перевести на домашнє навчання на останні пів року школи, щоб не пересуджували у вічі її дочку сусіди. Звісно, було не приховати ката в мішку. І один сусід щось там почав таке говорити про Сашеньку... Але потім в нього раптово повиздыхали всі кури. Ні, він не одразу зв'язав воєдино свої жорсткі слова про «брюхату сусідку-підлітка» й цю жахливу подію. І тоді бабі довелося допомогти йому все осягнути «своїм мізерним, курячим мозком», як тоді подумала Оксана Митрофанівна.

Олександра тоді вже була на дев'ятому місяці, а Оксана Митрофанівна стала попід парканом з люлькою в дебелих руках і насипала в неї тютюну. Сусід бідкався на подвір'ї. Його курочки вже не квохкали із самого рання на ганку, поїдаючи зерна кукурудзи.

— Біда... Оксано Митрофанівно... — проговорив безутішний сусід в розтягнутих треніках, який нічого не підозрював. — Курочки мої... Всі... Може то курячий грип їх настиг?

— Чого..? — з презирством процїдила дебела жінка, що ніколи собі не дозволяла з'явитися на вулиці (та й вдома також) в чомусь старому, розтягнутому, рваному чи негожому. — Ти справді, Сергійович, такий придуркуватий?

Дядько вп'ялився в жінку, кліпаючи очима, і розвів руками:

— Не, так, а що?

— А що?! А нічого, — вагомо проказала вдова. — Ти до церкви ходиш?

— Ти чого, Митрофанівно..?

— А я, на твоєму місці, ходила б. І замолювала свої гріхи, — баба з презирством зплюнула через паркан і туди ж на сусідське обійстя витрусила попіл з люльки. — Ти, сволото, дочку мою як називав?

— Та я... — в очах сусіда блиснули проблиски усвідомлення. — Так це ти?!

ЗМІСТ

[Завіса]. «Аліна і Рудик»	3
Аля	3
Оксана Митрофанівна	9
«Порєбрик»	22
Рефрен	29
Початок	47
Рудик	53
Гурт і маковий пиріг	56
Мрець зі спільної коробки драже	62
Харків	71
Кривавий цвіт вишні	76
«Сволота»	82
Неучтьонка	88
Фронт	91
Маковий пиріг #2	96
Десна	99
Весну ніхто не скасував	106
Сепарація живих	109
Северодонецьк	112
На евак	121
Аргентинське танго	124
«Ватага Бурлаків»	130
Ефект пам'яті форми, або смерть, що приїдається	138

[Завіса] Антракт. Смертельне танго	144
Батьки і діти	144
[Завіса] Оксі і Герольд	151
Old love	151
Багаті також плачуть	162
Тибет	175
Інтродукція в життя	181
Смерть відкладається на невизначений термін, або — до обіду	193
Замість тебе в саду раптом сніг, раптом сніг... ранній сніг на зеленому листі.....	199
Purgatorium	209
Лайвлі Лайвлі	218
«Я подумаю про це завтра»	231
Наречена в комі, або смерть — не завада шлюбу	236
Барбі хаус	242
Inselspital	249
Невідворотність подій, або свято настає	255
Summertime... ..	260
Пісня мертвих, або незрима присутність смерті	278
Спецоперація «Гуд бай, Ленін!»	282
Зустріч друга	289
[Завіса] Acta est fabula. Ключ до абсолютного	293
Нове життя	293
«Я не можу додзвонитися до неї»	295
Спільна кімната	298